

Programma Nationale Afvalwater Surveillance

Het RIVM doet samen met de waterschappen in Nederland onderzoek naar de aanwezigheid van het nieuwe coronavirus (COVID-19) in rioolwater (zie bijgevoegd nieuwsbericht). Na een eerste succesvolle pilotstudie in maart, is deze surveillance in zeer korte tijd van 29 locaties in april, via 80 locaties in juli, in september opgeschaald naar wekelijkse metingen bij alle ruim 300 rioolwaterzuiveringsinstallaties in Nederland. De meetresultaten worden gepubliceerd op het Coronadashboard van de Rijksoverheid (<https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/landelijk/rioolwater>).

Zowel de bemonstering als het analyseren van de monsters vormen een omvangrijke operatie met de nodige logistieke uitdagingen. Daarnaast zijn er nog veel vragen die nader moeten worden onderzocht, zodat een betere duiding kan worden gegeven aan de meetresultaten en hun toepassing bij de aanpak om de verspreiding van SARS-CoV-2 tegen te gaan. Dit zijn vragen op het terrein van data-analyse en validatie, modellering van resultaten en ontwikkeling van indicatoren maar ook hoe de verschillende partijen hierin met elkaar kunnen samenwerken en wat de wederzijdse verwachtingen zijn.

Tenslotte is het belangrijk om te kijken naar de langere termijn: hoe de surveillance op de meest optimale manier te organiseren, wat zijn de mogelijkheden om ook decentraal te gaan monitoren en hoe borgen we daarbij de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de resultaten.

Op verzoek van het Ministerie van VWS is er door het RIVM voor gekozen om hier via een programmatische aanpak uitvoering aan te geven. Hiervoor wordt het programma Nationale Afvalwater Surveillance opgezet. Binnen dit programma worden er drie lijnen onderscheiden, namelijk: Afvalwatersurveillance, Data-analyse en Modellering, en Governance en Communicatie.

Bij dit programma zijn veel verschillende partijen betrokken met verschillende rollen en verantwoordelijkheden. Ook zijn sommige van de onderlinge werkrelaties nieuw. Het is daarom belangrijk te weten hoe de verschillende partijen aankijken tegen dit Programma Nationale Afvalwater Surveillance. Wat zijn de verwachtingen en vragen en hoe kan invulling worden gegeven aan de samenwerking op een manier die hier recht aan doet en hoe zou hier (op de wat langere termijn) invulling aan kunnen worden gegeven.

Als eerste stap voor het opbouwen van het programma worden gesprekken/interviews georganiseerd met de betrokken partijen zoals die op dit moment bekend zijn bij het RIVM. Middels deze gesprekken hopen we ideeën en standpunten uit te kunnen wisselen en daarmee tot een optimale samenwerking te komen. Mocht naar uw beeld gedurende het gesprek zaken gemist worden of onvoldoende aan de orde komen dan hopen we dat u ons daarover wilt informeren. Dan kunnen wij daarop inspelen. De interviews zullen worden afgenomen door 5.1.2e en 5.1.2e 5.1.2e van het RIVM.

Bijlage: Nieuwsbericht 16 september 2020

Rioolwateronderzoek op coronavirus door heel Nederland

Het RIVM onderzoekt nu samen met de waterschappen door heel Nederland het rioolwater op aanwezigheid van het nieuwe coronavirus. In totaal gaat het om meer dan 300 meetpunten bij rioolwaterzuiveringsinstallaties verspreid over Nederland. Zo wordt het rioolwater van alle ruim 17 miljoen mensen in Nederland onderzocht op coronavirusdeeltjes. De laatste weken neemt de hoeveelheid deeltjes in sommige regio's toe. In andere regio's lijkt dit niet het geval te zijn.

De resultaten van het rioolwateronderzoek zijn nu op het vernieuwde [coronadashboard](#) van de Rijksoverheid te vinden. Deze gegevens worden wekelijks bijgewerkt. Het rioolwateronderzoek is in korte tijd flink uitgebreid. Van 29 meetpunten in april, naar 80 in juli. En nu worden alle ruim 300 locaties wekelijks onderzocht.

Actuele resultaten

In augustus was een stijging zichtbaar in het landelijk beeld van het coronavirus in het rioolwater ten opzichte van de periode ervoor. Het gaat om aantallen virusdeeltjes per milliliter rioolwater. Op dit moment zien we verschillen per regio. Op de meeste locaties worden geen coronavirusdeeltjes in rioolwater gezien. Op andere locaties is in de afgelopen weken een stijging te zien zoals in Amsterdam, Almere en Den Haag. In de afgelopen week waren er twee uitschieters te zien in Leiden-Noord en Woerden.

Onderzoekers testen eens per week rioolwater dat over 24 uur verzameld is. De testresultaten laten zien hoeveel virusdeeltjes in het rioolwater zitten. Niet bij alle mensen die COVID-19 hebben is het virus aan te tonen in de ontlasting. Sommige mensen die besmet zijn met het nieuwe coronavirus hebben meer virusdeeltjes in hun ontlasting dan andere. Het maakt daarbij niet uit of iemand veel, weinig of (nog) geen klachten heeft van een infectie met het nieuwe coronavirus.

Verschillen per regio en per moment

Per regio en per moment kan de kan de hoeveelheid virusdeeltjes in het rioolwater verschillen. Dat komt omdat het aantal mensen dat het nieuwe coronavirus uitscheidt steeds verschilt. Ook is het rioolwater dat de zuiveringen binnenkomt waarin gemeten wordt niet alleen afkomstig van huishoudens. Het is vaak gemengd met afvalwater van bedrijven. Daarnaast zorgt regenwater voor verdunning van huishoudelijk afvalwater. Het RIVM werkt aan een methode om die verschillen inzichtelijk te maken om zo de meetgegevens uit regio's beter te kunnen vergelijken.

Om verdere verspreiding van het virus te voorkomen is het belangrijk dat mensen zich aan de maatregelen houden. Afstand houden en bij klachten thuisblijven en testen. Handen wassen, niezen en hoesten in de elleboog en het gebruik van papieren zakdoekjes.

Voor meer informatie <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/onderzoek/rioolwater>